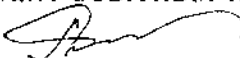

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УМАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ САДІВНИЦТВА**

Кафедра геодезії, картографії і кадастру

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Гарант освітньої програми

Р.М. Рудий

«29» серпня 2022 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Контурно-меліоративна організація території

Освітній рівень: магістр

Галузь знань: 19 – Архітектура та будівництво

Спеціальність: 193 – геодезія та землеустрій

Освітня програма: Геодезія та землеустрій

Факультет: лісового і садово-паркового господарства

Умань – 2022 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Контурно-меліоративна організація території» для здобувачів вищої освіти спеціальності 193 – геодезія та землеустрій освітньої програми «Геодезія та землеустрій». – Умань: Уманський НУС, 2022. – 13 с.

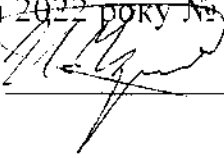
Розробник: Шемякін Михайло Васильович, доцент, кандидат с.-г. наук, доцент

 Шемякін М.В.

Робоча програма затверджена на засіданні

кафедри геодезії, картографії і кадастру

Протокол від «29» серпня 2022 року № 1

Т.в.о. завідувача кафедри І.О. Удовенко

«29» серпня 2022 року

Схвалено науково-методичною комісією факультету лісового і садово-паркового господарства

Протокол від «01» вересня 2022 року № 1

Голова М.В. Шемякін

«01» вересня 2022 року

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	
Кількість кредитів – 4	Галузь знань 19 – Архітектура та будівництво	Нормативна	
Модулів – 1		Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		1	
Індивідуальне науково-дослідне завдання –	Спеціальність 193 – Геодезія та землеустрій	Семестр	
Загальна кількість годин – 120		1	2
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2,1 Самостійної роботи студента – 3,9	Освітній ступінь Магістр Освітня програма Геодезія та землеустрій	20	8
		Практичні	
		20	4
		Самостійна робота	
		80	108
		Індивідуальні завдання:	
Вид контролю: екзамен			

2. Мета і завдання навчальної дисципліни

2.1. Мета викладання дисципліни і її спрямування

Метою викладання дисципліни «Контурно-меліоративна організація території» є підготовка майбутніх фахівців з питань зменшення впливу ерозії на ґрунт, створення оптимальної моделі землекористування, досягнення еколого-економічної ефективності господарювання.

2.2. Завдання вивчення дисципліни

У результаті вивчення курсу студенти повинні

знати: раціональну структуру земельних угідь, посівних площ, розміщення сівозмінних масивів полів у сівозмінних масивах і робочих ділянок у межах полів у відповідності до рельєфу; раціональне розміщення системи захисних лісових насаджень (полезахисні, стокорегулюючі, прияружно-прибалкові лісові смуги, суцільне і куртинне обліснення, мулофільтри, тощо); раціональне розташування штучних лінійних рубежів (доріг, меж господарств, сівозмінних масивів, робочих ділянок), максимально поєднаних з вододілами, межами угідь, тощо); раціональне розташування водозатримуючих споруд (вали-розсіювачі, водонаправляючі вали, вали-терраси, вали-канави), водоскидних споруд (швидкотоки; перепади; водоскиди), донних споруд.

вміти: розробляти проекти контурно-меліоративної організації території, визначати еколого-технологічні групи земель, їх площу; розміщувати на місцевості типи сівозмін відповідно до еколого-технологічної групи земель; проектувати штучні лінійні рубежі (дороги, межі господарств, сівозмінних масивів, робочих ділянок); розміщувати на місцевості у відповідності до рельєфу різні за призначенням захисні лісові насадження; проектувати водозатримуючі споруди (вали-розсіювачі, водонаправляючі вали, вали-терраси, вали-канави), водоскидні споруди (швидкотоки; перепади; водоскиди), донні споруди.

У результаті вивчення дисципліни студент повинен набути наступних компетентностей.

Місце дисципліни у структурно-логічній схемі підготовки здобувачів:

Дисципліна «Контурно-меліоративна організація території» опирається на знання здобувачів із дисциплін «Землепорядні вишукування», «Еколого-ландшафтне проектування багаторічних насаджень». У свою чергу із нею пов'язані дисципліни «Ринок землі та нерухомості», «Законодавче забезпечення землепорядних робіт».

Інтегральна компетентність: Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми професійної діяльності в галузі геодезії та землеустрою або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій, положень і методів відповідної науки і характеризується комплексністю і невизначеністю умов.

Загальні компетентності: здатність критично аналізувати інформацію, що походить із різних джерел; здатність до використання знань на практиці; здатність до розроблення та управління проєктами; здатність працювати як самостійно, так і в команді; прагнення до збереження природного навколишнього середовища та

забезпечення сталого розвитку суспільства; здатність вчитися і бути сучасно освіченим, усвідомлювати можливість навчання впродовж життя.

Фахові компетентності спеціальності: здатність використовувати професійно профільовані знання та практичні навички й уміння для розв'язання типових задач із геодезії та землеустрою, а також вибору для цього технічних засобів; здатність використовувати знання й уміння для вибору технологій проектування, виконання прикладних професійних завдань і розрахунку апріорної оцінки точності; здатність інтегрувати нові набуті знання у сфері геодезії, фотограмметрії, землеустрою, кадастру, оцінки земель і нерухомого майна, картографії та геоінформатики зі здобутими раніше; уміння обґрунтовано обирати методи розв'язання спеціалізованих задач, критично сприймати й оцінювати одержані результати та захищати прийняті рішення; здатність застосовувати наукову термінологію з геодезії, фотограмметрії, геоінформатики, картографії, землеустрою, кадастру в усному та письмовому професійному мовленні.

Програмні результати навчання: знати нормативно-правові засади забезпечення питань раціонального використання, охорони, обліку та оцінки земель на національному, регіональному, локальному й господарському рівнях, процедур державної реєстрації земельних ділянок, інших об'єктів нерухомості та обмежень у їх використанні; використовувати методи збирання інформації в галузі геодезії та землеустрою, її систематизації й класифікації відповідно до поставленого проектного або виробничого завдання; використовувати методи й технології землевпорядного проектування, територіального та господарського землеустрою, планування використання та охорони земель, кадастрових знімів і ведення державного земельного кадастру; володіти методами землевпорядного проектування, територіального та господарського землеустрою, планування використання та охорони земель з урахуванням впливу низки умов соціально-економічного, екологічного, ландшафтнього, природоохоронного характеру та інших чинників.

3. Програма навчальної дисципліни

3 Семестр

Модуль 1

Змістовий модуль 1. Загальні відомості про контурно-меліоративну систему організації території

Тема 1. Загальні відомості про контурно-меліоративну організацію території.

Сучасний стан розораності сільськогосподарських угідь та ґрунтового покриву. Суть контурно-меліоративної організації території. Історія розвитку контурно-меліоративної організації території. Районування території України за небезпекою прояву ерозійних процесів. Поділ території України на ерозійні райони.

Topic 1. General information about contour and melioration organization of the territory.

The current state of plowing of agricultural land and soil cover. The essence of the contour and reclamation organization of the territory. The history of the development of the contour and reclamation organization of the territory. Zoning of the territory of Ukraine according to the danger of erosion processes. Division of the territory of Ukraine into erosive regions.

Тема 2. Проектування та основні ланки контурно-меліоративної організації території.

Послідовність проектування контурно-меліоративної системи організації території. Організація території сільськогосподарських підприємств. Підготовчі роботи. Еколого-технологічні групи (ЕТГ) ґрунтів. Контурно-смугова організація території. Лінійні рубежі контурно-смугової організації території.

Тема 3. Основні елементи контурно-меліоративної організації території.

Сівозміни при контурно-меліоративній організації території. Система захисних лісових насаджень (полезахисні, стокорегулюючі, прияржні, прибалкові, донні лісові насадження). Розташування штучних лінійних рубежів (доріг, меж господарств, сівозмінних масивів, робочих ділянок, максимально поєднаних з вододілами, межами угідь, тощо). Розташування водозатримуючих споруд (вали-розсіювачі, водонаправляючі вали, вали-терраси, вали-канави), водоскидних споруд (швидкотоки; перепади; водоскиди), донних споруд.

Змістовний модуль 2. Елементи контурно-меліоративної організації території.

Тема 1. Сівозміни при контурно-меліоративній організації території.

Система сівозмін на силових землях. Сівозміни I ЕТГ, II ЕТГ та III ЕТГ земель. Ґрунтозахисні сівозміни. Розміщення меж полів відносно рельєфу. Принципи проектування меж полів на землях різних ЕТГ. Оптимальна довжина гонів. Ширина робочих ділянок. Розміщення сільськогосподарських культур смугами. Види смуг.

Тема 2. Система захисних лісових насаджень при контурно-меліоративній організації території.

Полезахисні лісові смуги: розташування, відстань між основними і допоміжними лісовими смугами, їх конструкція. Стокорегулюючі лісові насадження: призначення, розміщення на місцевості, конструкція. Прияржні, прибалкові лісові насадження: призначення, розміщення на місцевості. Донні лісові насадження: призначення, розміщення на місцевості, конструкція.

Тема 3. Водозатримуючі і водопровідні споруди при контурно-меліоративній організації території.

Водозатримуючі споруди: вали-розсіювачі; водонаправляючі вали; вали-терраси; вали-канави (призначення, розрахунок параметрів, розташування на місцевості). Водоскидні споруди: швидкотоки; перепади; водоскиди (призначення, розрахунок параметрів, розташування на місцевості). Донні споруди: загати (призначення, розрахунок параметрів, розташування на місцевості), гілкова устилка (призначення, розташування на місцевості).

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	усього	л	п/с	лаб	і	ср	усього	л	п/с	лаб	і	ср
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовний модуль 1. Загальні відомості про контурно-меліоративну систему організації території												
Тема 1. Загальні відомості про контурно-меліоративну організацію території Topic 1. General information about contour and melioration organization of the territory	14	2				12	12					12
Тема 2. Проектування та основні ланки контурно-меліоративної організації території	18	2	6			10	16	2	4			10
Тема 3. Основні елементи контурно-меліоративної організації території	12	2	2			8	12					12
Всього годин за змістовим модулем 1	44	6	8			30	40	2	4			34
Змістовний модуль 2. Елементи контурно-меліоративної організації території												
Тема 1. Сівозміни при контурно-меліоративній організації території	8	2	4			2	6	2				4
Тема 2. Система захисних лісових насаджень при контурно-меліоративній організації території	26	6	4			16	24	2				22
Тема 3. Водозатримуючі і водопровідні споруди при контурно-меліоративній організації території	42	6	4			32	50	2				48
Всього годин за	76	14	12			50	80	6				74

змістовим модулем 2												
Разом годин	120	20	20			80	120	8	4			108

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	2	3	4
1	ЗМ 1. Т 2. Визначення еколого-технологічних груп земель	2	2
2	ЗМ 1. Т 2. Визначення площ еколого-технологічних груп земель	4	2
3	ЗМ 1. Т 3. Розташування елементів контурно-меліоративної організації території відповідно до рельєфу місцевості	2	
4	ЗМ 2. Т 1. Розміщення сівозмін, полів у сівозмінах і робочих ділянок у межах полів у відповідності до рельєфу Placement of crop rotations, fields in crop rotations and working areas within fields in accordance with the terrain	4	
5	ЗМ 2. Т 2. Розташування захисних лісових насаджень відповідно до рельєфу місцевості	4	
6	ЗМ 2. Т 3. Проектування водозатримуючих і водопровідних споруд на плані	4	
	Разом годин	16	4

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	2	3	4
1	ЗМ 1. Т 1. Сучасний стан розораності сільськогосподарських угідь та ґрунтового покриття	4	4
2	ЗМ 1. Т 1. Суть контурно-меліоративної організації території	2	2
3	ЗМ 1. Т 1. Історія розвитку контурно-меліоративної організації території	2	2
4	ЗМ 1. Т 1. Районування території України за небезпекою прояву ерозійних процесів	4	4
5	ЗМ 1. Т 2. Послідовність проектування контурно-меліоративної системи організації території	2	2
6	ЗМ 1. Т. 2. Еколого-технологічні групи (ЕТГ) земель	2	2
7	ЗМ 1. Т. 2. Визначення площ еколого-технологічних груп земель	4	4
8	ЗМ 1. Т. 2. Контурно-смугова організація території	2	2
9	ЗМ 1. Т. 3. Система сівозмін на силових землях	2	4
10	ЗМ 1. Т. 3. Розміщення меж полів відносно рельєфу	4	4

11	ЗМ 1. Т. 3. Розміщення сільськогосподарських культур смугами	2	4
12	ЗМ 2. Т. 1. Поняття про систему захисту лісових насаджень	2	4
13	ЗМ 2. Т. 2. Проектування полезахисних лісових смуг на плані	4	4
14	ЗМ 2. Т. 2. Проектування стокорегулюючих лісових насаджень на плані	4	6
15	ЗМ 2. Т. 2. Проектування прибалкових та прияружних лісових насаджень на плані	4	6
16	ЗМ 2. Т. 2. Проектування донних лісових насаджень і мулофільтрів на плані	4	6
17	ЗМ 2. Т. 3. Проектування водозатримуючих споруд на плані. Вали-розсіювачі	4	6
18	ЗМ 2. Т. 3. Проектування водозатримуючих споруд на плані. Водонаправляючі вали.	4	6
19	ЗМ 2. Т. 3. Проектування водозатримуючих споруд на плані. Вали-тераси.	4	6
20	ЗМ 2. Т. 3. Проектування водозатримуючих споруд на плані. Вали-канави	4	6
21	ЗМ 2. Т. 3. Проектування водоскидних споруд на плані. Швидкотоки	4	6
22	ЗМ 2. Т. 3. Проектування водоскидних споруд на плані. Перепади	4	6
23	ЗМ 2. Т. 3. Проектування водоскидних споруд на плані. Водоскиди	4	6
24	ЗМ 2. Т. 3. Проектування донних споруд на плані. Загати	4	6
	Разом годин	58	108

7. Методи навчання

Вивчення дисципліни досягається інформаційним, ілюстративним, дистанційним та проблемним методами навчання.

Лекції проводяться з використанням технічних засобів навчання і супроводжуються демонстрацією схем, відомостей і таблиць. На практичних заняттях розв'язуються завдання, наближені до реальних виробничих задач. Самостійна підготовка студентів з вивчення дисципліни передбачає виконання зазначених вище завдань самостійної роботи методом опрацювання базової, допоміжної навчальної та навчально-методичної літератури, виконання графічних, розрахункових, розрахунково-графічних робіт.

Для досягнення мети і завдань вивчення дисципліни студентам надаються індивідуальні консультації, проводяться пояснення окремих питань, бесіди, дискусії.

8. Методи контролю

Контроль знань студентів проводяться за допомогою поточного контролю знань теоретичного курсу; оцінювання виконання графічних, розрахунково-графічних, розрахункових робіт; правильності та якості виконання поставлених завдань.

Контроль самостійної роботи проводиться шляхом перевірки звітів з самостійної роботи та захисту розглянутих в них питань.

Оцінювання результатів поточної роботи (завдань, що виконуються на практичних заняттях та консультаціях, результати самостійної роботи студентів) проводиться за наступними критеріями (у % від кількості балів, виділених на завдання із заокругленням до цілого числа):

0% – завдання не виконано;

40% – завдання виконано частково та містить суттєві помилки методичного або розрахункового характеру;

60% – завдання виконано повністю, але містить суттєві помилки у розрахунках або в методиці;

80% – завдання виконано повністю і вчасно, проте містить окремі несуттєві недоліки (розмірності, висновки, оформлення тощо);

100% – завдання виконано правильно, вчасно і без зауважень.

Підсумкова оцінка виставляються за сумарною кількістю набраних балів у вигляді заліку.

9. Розподіл балів, які отримують студенти

Вид контролю	Поточне тестування та самостійна робота						Підсумковий тест (екзамен)	Загальна сума балів
	Модуль 1							
	Змістовий модуль 1			Змістовий модуль 2				
	T1	T2	T3	T1	T2	T3		
Поточний контроль	5	5	5	5	5	5	30	100
Самостійна робота	5	5	6	8	8	8		
Разом	10	10	11	13	13	13		

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, РГР, практики	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано обов'язковим повторним вивченням дисципліни

10. Методичне забезпечення дисципліни

1. Роздатковий матеріал для практичних робіт.
2. Шемякін М.В., Кисельов Ю.О., Романчук С.В., Удовенко І.О., Боровик П.М. Контурно-меліоративна організація території // Методичні вказівки для практичних занять і самостійної роботи студентам освітнього рівня «Магістр» спеціальності 193 – геодезія та землеустрій. Умань: Уманський НУС, 2020. 21 с.
3. Освітньо-професійна програма підготовки магістрів спеціальності 193 – геодезія та землеустрій.

11. Рекомендована література

Базова

1. Фурман В.М., Люсак А.В., Олійник О.О. Грунтозахисна контурно-меліоративна система землеробства. Навчальний посібник. – Рівне: вид-во ФОП Мельнікова М.В., 2016. 215 с.
2. Обласов В.І., Балик Н.Г. Протирозійна організація території: навчальний посібник. К.: Аграрна освіта, 2009. 215 с.
3. Ерозія та дефляція ґрунтів та заходи боротьби з ними / Приймак І.Д. та ін. Біла Церква: Білоцерківський державний аграрний університет, 2001. 390 с.
4. Пилипенко О.І., Юхновський В.Ю., Ведмідь М.М. Системи захисту ґрунтів від ерозії. К.: Культурно-освітній, видавничо-поліграфічний центр «Златояр», 2004. 435 с.
5. Третяк А.М. Землевпорядне проектування: теоретичні основи і територіальний землеустрій. Навчальний посібник. К.: Вища освіта, 2006. 528 с.

Допоміжна

1. Нормативи ґрунтозахисних контурно-меліоративних систем землеробства / Татаріко О. Г. та ін. К., 1998. 158 с.
2. Лопырев М.И., Шикула Н.К. Альбом типовых схем размещения линейных элементов на склонах пахотных земель, применительно к контурному земледелию. К.: Укрземпроект, 1975. 40 с.
3. Ситник В.П., Безуглий М.Д., Заришняк А.С., Демідов А.С. Зональні методичні рекомендації із захисту ґрунтів від ерозії. Харків: Національна академія аграрних наук України, Національний науковий центр «Інститут ґрунтознавства та агрохімії О.Н. Соколовського, 2010. 148 с.
4. Шумлянський В.С. Робоче проектування у землеустрої. смт. Немішаєве: Навчально-методичний центр по підготовці спеціалістів Мінагропрому України, 2005. 58 с.

12. Інформаційні ресурси

1. Контурно-меліоративна організація території у системах ґрунтозахисного землеробства. URL: http://p-for.com/book_320_glava_12_2.7._Plan_proizvodstva.html
2. Ґрунтозахисна система землеробства з контурно-меліоративною організацією території. URL: <https://studfiles.net/preview/6272749/page:27/>
3. Контурно-меліоративна організація землекористування. URL: https://pidruchniki.com/17970107/geografiya/konturno-meliorativna_organizatsiya_zemlekoristuvannya
4. Основні заходи та прийоми, що входять до складу протиерозійних комплексів. URL: <https://infopedia.su/13x57ce.html>

13. Зміни у робочій програмі на 202-2023 навчальний рік

Уточнено розподіл годин на лекційні, практичні заняття, самостійну роботу студентів відповідно до навчального плану. Переглянуто рекомендовану літературу.